

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

05 серпня 2022 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 26

Відповідно до Закону України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" для забезпечення роботи апеляційних та місцевих судів, а також інших установ системи правосуддя на 2022 рік за бюджетною програмою 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" було передбачено 19 032,4 млн грн, з них: за загальним фондом державного бюджету 16 282,4 млн грн, за спеціальним фондом державного бюджету 2 750,0 млн гривень.

У зв'язку із військовою агресією та запровадженням на території України воєнного стану значно зменшилися надходження до спеціального фонду державного бюджету. План надходжень на березень-червень складав 1000,0 млн грн, а фактично з 1 березня по 30 червня надійшло лише 466,7 млн. грн. Тобто, судова влада вже недоотримала 533,3 млн. грн. фінансових ресурсів.

Відсутність надходжень ставить під загрозу спроможність держави забезпечити відправлення правосуддя, оскільки, суди не можуть придбавати папір, марки, інші предмети, оплачувати послуги із доступу до мережі Інтернет, поштові послуги та інше, оплачувати комунальні послуги та сплачувати нарахування на заробітну плату.

Так, за спеціальним фондом на придбання марок передбачено 107 087,2 тис. гривень. За перше півріччя 2022 року профінансовано 790,1 тис. грн, що становить 0,7% від кошторисних призначень. Така тенденція зберігається за всіма напрямками поточних видатків. Придбання конвертів профінансовано на 0,1% від кошторисних призначень, оплата послуг поштових відправлень з відбитком кліше державного знаку маркувальної машини на 5,9%, оплата інших поштових послуг на 2,7%

Потрібно відмітити і механізм виконання Державною казначейською службою України та органами Державної казначейської служби України, повноважень пов'язаних із здійсненням казначейського обслуговування бюджетних коштів та коштів інших клієнтів в умовах воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях визначений Порядком виконання повноважень Державної казначейською службою України в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від

09.06.2021 № 590 . Відповідно до якого Казначейство та органи Казначейства здійснюють платежі за дорученням клієнтів, з урахуванням ресурсної забезпеченості єдиного казначейського рахунка у відповідній черговості.

Так, Державною казначейською службою України відкриваються асигнування та здійснюються платежі із значною затримкою.

Постановами Уряду скорочено передбачені судам та установам системи правосуддя видатки:

від 10.03.2022 № 245 – видатки розвитку на 541,6 млн грн;

від 01.04.2022 № 401 – видатки споживання на суму 1 млрд 574,1 млн грн, з них.

Розуміючи потребу пріоритетності направлення коштів державного бюджету на потреби національної безпеки і оборони та на здійснення заходів правового режиму воєнного стану для забезпечення належної відсічі широкомасштабній збройній агресії російської держави, зважаючи на критичний стан фінансування судової влади, Рада суддів України вважає за необхідне вжити організаційних заходів, спрямованих на оптимізацію окремих статей витрат судів при здійсненні судочинства, а також та на підвищення рівня використання інструментів електронного судочинства.

Так, чинним законодавством визначено що адвокати, нотаріуси, приватні виконавці, арбітражні керуючі, судові експерти, державні органи, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання державного та комунального секторів економіки, реєструють офіційні електронні адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі в обов'язковому порядку (ч.6 статті 6 Господарського процесуального кодексу України, ч.6 статті 14 Цивільного процесуального кодексу України, ч.6 статті 6 Кодексу адміністративного судочинства України, ч.1 статті 35 Кримінального процесуального кодексу України).

В той же час, не усі перелічені суб'єкти добросовісно виконують наведені норми чинного законодавства, що викликає необхідність листування із ними за допомогою традиційних засобів комунікації (поштові відправлення), а це у свою чергу призводить надмірного використання коштів державного бюджету.

Крім того, у багатьох випадках учасники судочинства при зверненні до суду зазначають свої мобільні телефони у якості засобів зв'язку із ними.

Окремими судами з моменту запровадження в Україні карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 запроваджено практику надсилання судових викликів та повідомлень, обміну процесуальними документами зі сторонами за допомогою месенджерів, які дозволяють отримати інформацію про доставку відповідного повідомлення, процесуального документа, та отримати інформацію про їх прочитання.

Ця практика засвідчила, що у більшості випадків учасники судових проваджень добросовісно відносяться до своїх процесуальних прав та обов'язків і з'являються у судові засідання після отримання судових викликів та повідомлень у такий спосіб.

Такий спосіб комунікації не потребує значних фінансових затрат, а тому Рада суддів України вважає, що подібний позитивний досвід можливо застосовувати судами під час воєнного стану.

При цьому судам слід розглянути можливість розміщення на офіційних сайтах інформації про мобільні телефони, через які учасники судових проваджень зможуть комунікувати з судом (або офісом судді) за допомогою месенджерів, які дозволяють отримати інформацію про доставку відповідного повідомлення, процесуального документа, та отримати інформацію про їх прочитання.

Крім того, в умовах активних бойових дій на окремих територіях України деякі працівники апаратів судів переводяться на дистанційну роботу, а при цьому не завжди є можливість доступу до офіційної адреси суду, через яку здійснюється прийом та надсилання судової кореспонденції.

Зважаючи на викладене, судам слід розглянути можливість створення та розміщення на офіційних сайтах суду альтернативних поштових адрес (zareestrovanih na bezpechnih domennih imenah).

Також до Ради суддів України надходить інформація, що в окремих випадках учасники судових проваджень через "Електронний кабінет" надсилають процесуальні документи великого обсягу. В деяких випадках їх кількість перевищує більше 1000 аркушів.

З огляду на скрутний стан фінансового забезпечення судів та неможливість придбавати папір, витратні матеріали, здійснювати заправку оргтехніки, суди не в змозі здійснювати роздрукування таких документів з метою їх долучення до матеріалів справи. При цьому не усі суди забезпечені комп'ютерною технікою в залах судових засідань, а тому суд не може здійснювати безпосереднє дослідження поданих матеріалів виключно у електронній формі.

Пунктом 113 Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 № 1845/0/15-21 (зі змінами) визначено, що до забезпечення початку функціонування всіх підсистем (модулів) ЄСІТС справи розглядаються (формуються та зберігаються) в паперовій формі. Документи, що надійшли до суду в електронній формі, роздруковуються за наявності такої можливості в суді та приєднуються до матеріалів паперової справи.

У таких випадках Рада суддів України вважає за необхідне рекомендувати судам звертатися до учасників судових проваджень з пропозицією додатково подати відповідні документи для суду у паперовій формі. Учасникам судових проваджень слід використовувати функціонал "Електронного кабінету" для ознайомлення з поданими документами в електронній формі.

При цьому практика Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) визначає, що сторона, яка задіяна у ході судового розгляду справи, зобов'язана з розумним інтервалом часу сама цікавитися провадженням у її справі, добросовісно користуватися належними їй процесуальними правами та неухильно виконувати процесуальні обов'язки. Як зазначено у рішенні ЄСПЛ у

справі "Пономарьов проти України" від 03 квітня 2008 року, сторони мають вживати заходи, щоб дізнатись про стан відомого їм судового провадження.

Заявник зобов'язаний демонструвати готовність брати участь на всіх етапах розгляду, що стосуються безпосередньо його, утримуватися від використання прийомів, які пов'язані із зволіканням у розгляді справи, а також максимально використовувати всі засоби внутрішнього законодавства для прискорення процедури слухання (рішення ЄСПЛ у справі "Юніон Аліментарія Сандерс С. А. проти Іспанії" від 07 липня 1989 року).

Крім того, у рішенні ЄСПЛ у справі "Тойшлер проти Германії" від 04 жовтня 2001 року наголошено, що обов'язком заінтересованої сторони є прояв особливої старанності при захисті своїх інтересів.

Заслухавши та обговоривши інформацію Голови Ради суддів України Моніча Б.С. щодо організаційних заходів, направлених на оптимізацію окремих статей витрат судів при здійсненні судочинства, а також на підвищення рівня використання інструментів електронного судочинства, відповідно до частини восьмої статті 133 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та Положення про Раду суддів України, затвердженого Х позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (з подальшими змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. З метою підвищення рівня використання інструментів електронного судочинства під час відправлення правосуддя в умовах скрутного фінансового забезпечення судів рекомендувати судам:

- у випадках, коли адвокат, нотаріус, приватний виконавець, арбітражний керуючий, судовий експерт, державний орган, орган місцевого самоврядування, суб'єкт господарювання державного або комунального секторів економіки, який бере участь у справі, не має офіційної електронної адреси в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі – вимагати зареєструвати таку офіційну електронну адресу для подальшого направлення судом процесуальних документів в електронній формі;

- виклики та повідомлення, обмін процесуальними документами з учасниками судових проваджень у першу чергу здійснювати за допомогою електронної пошти та/або з використанням вказаних учасниками судових проваджень мобільних телефонів (в тому числі й з використанням месенджерів, які дозволяють отримати інформацію про доставку відповідного повідомлення, процесуального документа, та отримати інформацію про їх прочитання);

- виклики та повідомлення, обмін процесуальними документами з учасниками судових проваджень за допомогою засобів традиційного поштового зв'язку здійснювати виключно у разі неможливості комунікації за допомогою електронної пошти та/або з використанням вказаних учасниками судових проваджень мобільних телефонів (в тому числі й з використанням месенджерів,

які дозволяють отримати інформацію про доставку відповідного повідомлення, процесуального документа, та отримати інформацію про їх прочитання);

- у разі відсутності можливості у суді роздрукувати документи, що надійшли до суду в електронній формі через значний їх обсяг, звертатися до учасників судових проваджень з пропозицією додатково подати відповідні документи для суду у паперовій формі;

- розглянути можливість розміщення на офіційних сайтах інформації про мобільні телефони, через які учасники судових проваджень зможуть комунікувати з судом (або офісом судді) за допомогою месенджерів, які дозволяють отримати інформацію про доставку відповідного повідомлення, процесуального документа, та отримати інформацію про їх прочитання;

- розглянути можливість створення та розміщення на офіційних сайтах суду альтернативних поштових адрес (zareestrovanih na bezpechnih domenних іменах), через які учасники судових проваджень зможуть комунікувати з судом (або офісом судді) у випадку неможливості використання офіційної електронної адреси суду.

2. Закликати усіх учасників судових проваджень:

- з розумінням поставитися до існуючих проблем фінансування судової гілки влади в умовах воєнного стану;

- з розумним інтервалом часу цікавитися провадженням у їх справах, добросовісно користуватися належними процесуальними правами та неухильно виконувати процесуальні обов'язки;

- зареєструвати електронну адресу в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі;

- зареєструватися в підсистемі "Електронний кабінет" Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи;

- використовувати функціонал "Електронного кабінету" для ознайомлення з поданими документами в електронній формі;

- при подачі до суду процесуальних документів зазначати електронну адресу в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або іншу електронну адресу, через яку суд може здійснювати комунікацію;

- при подачі до суду процесуальних документів зазначати мобільний номер телефону та найбільш зручний месенджер, через які суд може здійснювати виклики та повідомлення, або обмінюватися електронними документами;

- при наявності на офіційних сайтах судів інформації про мобільні телефони, альтернативні поштові адреси, через які учасники судових проваджень зможуть комунікувати з судом (або офісом судді) – використовувати їх для комунікації з судом;

- при подачі значного обсягу документів до суду в електронній формі (понад 30 аркушів) – додатково подавати їх суду в паперовій формі.

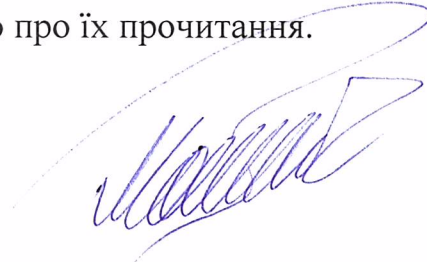
3. Судам, розпорядникам бюджетних коштів:

- розглянути можливість закупівлі для судів та/або офісів судів мобільних номерів телефонів з подальшою реєстрацією відповідних акаунтів у

месенджерах, які дозволяють отримати інформацію про доставку відповідного повідомлення, процесуального документа, та отримати інформацію про їх прочитання, як офіційних засобів комунікації суду, розміщення цих номерів телефонів на офіційних сайтах судів;

- в найкоротші строки розробити та затвердити тимчасовий Порядок надсилання учасникам судового процесу текстів судових повісток, процесуальних документів суду за допомогою месенджерів, які дозволяють отримати інформацію про доставку відповідного повідомлення, процесуального документа, та отримати інформацію про їх прочитання.

**Голова
Ради суддів України**

Б.С. Моніч